

شرح مبسوط بر مثنوی مولوی

(جلد سوم و چهارم از دفتر اول مثنوی)

تألیف: شمس الدین ربیعی

نشر آبی
۱۳۹۰

سرشناسه: ربیعی، شمس‌الدین
 عنوان قراردادی: مثنوی، شرح
 عنوان و نام پدیدآور: شرح مبسوط بر مثنوی مولوی / جلد سوم و چهارم از دفتر
 اول مثنوی / تألیف شمس‌الدین ربیعی.
 مشخصات نشر: تهران: آبی، ۱۳۹۰.
 مشخصات ظاهری: ۶۱۰ ص.
 شابک: 978-600-5849-03-5
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
 یادداشت: کتابنامه.
 موضوع: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴-۶۷۲ ق. مثنوی -
 نقد و تفسیر؛ شعر فارسی - قرن ۷ ق. - تاریخ و نقد
 شناسه افزوده: مولوی، جلال‌الدین محمد بن محمد، ۶۰۴-۶۷۲ ق. مثنوی.
 رده‌بندی کنگره: شرح.
 رده‌بندی دی‌رجی: ۴۳ ۱۳۸۹ ش ۲ / ر ۵۳۰۱ PIR
 شماره کتابشناسی ملی: ۸ فا ۱/۳۱
 ۲۱۵۵۳۷۹

نشر آبی

شرح مبسوط بر مثنوی مولوی

دکتر شمس‌الدین ربیعی

ویراستار: حکیمه باباخان

نشر آبی

تهران، خیابان کریم‌خان‌زند، شماره ۵۳، تلفن ۸۸۸۴۳۵۲۵

● چاپ اول ۱۳۹۰ ● تیراژ ۱۲۰۰ نسخه ● لیتوگرافی: نگارگران ● چاپ و صحافی: رفاه

شابک ۵-۰۳-۵۸۴۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN 978 - 600 - 5849 - 03 - 5

شابک دوره ۱-۰۱-۵۸۴۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN 978 - 600 - 5849 - 01 - 1

۱۵,۰۰۰ تومان

از عزیزان رفته رفته شد تهی این خاکدان
یک تن از آیندگان نگرفت جای دیگران
عالم از اهل سعادت یک قلم خالی شده است
زان همایون طایران مانده است مستی استخوان
ما به این ده روز عمر از زندگی سیر آمدیم
خضر چون تن داد؟ حیرانم به عمر جاودان
پیش از این بر رفتگان افسوس می خوردند خلق
می خوردند افسوس در ایام ما بر ماندگان
مستی غفلت، شعور از خُلق صائب برده است
تا که پیش از مرگ برخیزد از این خواب گران

فهرست مطالب

آمدن رسول روم تا امیرالمؤمنین عمر رض و دیدن او کرامات عمر رض	۱
یافتن رسول روم امیرالمؤمنین عمر رض را خفته در زیر نخل	۳۱
سلام کردن رسول روم عمر رض را	۳۵
حال و مقام	۴۰
سؤال کردن رسول روم از عمر رض	۴۶
مفهوم وحی	۵۲
وحی قرآن	۵۵
چگونگی وحی	۷۸
سؤال کردن رسول از عمر رضی الله عنه از سبب ابتلای ارواح باین آب و گِل اجساد	۱۳۴
در بیز آن که مَنْ ارَادَ أَنْ يَجْلِسَ مَعَ اللَّهِ فَلْيَجْلِسْ مَعَ أَهْلِ التَّصَوُّفِ	۱۴۰
قرآن، احوال و اوصاف انبیا و ماهیان بحر کبریاست	۱۴۴
قصه بازرگان که طوطی، او را پیغام داد به طوطیان هندوستان هنگام رفتن به تجارت	۱۵۳
اگر سلطنت عشق بر دل عاشق جای گیرد، عاشق مراد محبوب را بر مراد خواست خود ترجیح می دهد	۱۷۸
صفت اجنحه ی طیور عقول الهی	۱۷۹
دیدن خواجه طوطیان هندوستان را در دشت و پیغام رسانیدن از آن طوطی	۱۸۷
تفسیر قول فریدالدین العطار قدس الله سره تو صاحب نفسی ای غافل میان خاک خون می خور	
که صاحب دل اگر زهری خرد، آن انگبین باشد	۱۹۳
تعظیم ساحران مر موسی عَلَيْهِ السَّلَام را که چه فرمایی اول تو اندازی عصا یا ما	۱۹۸
بازگفتن بازرگان با طوطی آنچه دید از طوطیان هندوستان	۲۱۰
شنیدن آن طوطی حرکت آن طوطیان و مردن آن طوطی در قفس و نوحه ی خواجه بر وی	۲۲۴

۲۴۹	تفسیر قول حکیم
۲۶۳	رجوع به حکایت خواجه‌ی تاجر
۲۶۵	برون انداختن مرد تاجر طوطی را از قفس و پریدن طوطی مرده
۲۷۹	وداع کردن طوطی خواجه را و پریدن
۲۸۰	مضرت تعظیم خلق و انگشت‌نمای شدن
۲۸۶	تفسیر ماشاءالله کان
۳۱۰	داستان پیر چنگی که در عهد عمر رض از بهر خدا روز بینوایی، چنگ زدن میان گورستان
۳۲۹	اسرافیل
۳۵۷	لقمان حکیم
۳۶۶	گفتاری در شأن و منزلت حقوق زن
۴۴۷	عقل جزوی به عالم حال راه ندارد
۴۵۴	شر از لوازم عالم مادی است، عالم کون شر و تضاد می‌پذیرد
	قصه سؤال کردن عایشه رضی الله عنها از مصطفی ﷺ که امروز باران بارید
۴۹۶	چون تو سوی گورستان رفتی جامه‌های تو، چون تر نیست
۵۰۵	تفسیر بیت حکیم
۵۱۰	در معنی این حدیث که: اِغْتَنِمُوا بَرْدَ الرَّبِّیعِ اِلٰی اٰخِرِهِ
۵۱۶	پرسیدن صدیقه رض از مصطفی صلعم که سیر باران امروزی به چه بود؟
۵۲۱	ادامه قصه پیر چنگی و بیان مخلص آن
۵۳۲	بحثی پیرامون رؤیا و خواب
	در خواب گفتن هاتف مر عمر رض را که چندین زر از بیت‌المال
۵۳۸	به آن مرد ده که در گورستان خفته است
	نالیدن ستون حنانه چون برای پیغامبر ﷺ منبر ساختند که جماعت انبوه شده بود گفتند ما روی مبارکت
	را به هنگام وعظ نمی‌بینیم و شنیدن رسول و صحابه آن ناله را
۵۴۳	و سؤال و جواب مصطفی ﷺ با ستون صریح
۵۵۰	تنها با پای چوبین استدلال، راه به مقصود نمی‌توان بُرد
۵۶۴	شارحین مثنوی معنوی مولوی جلال الدین محمد بن محمد
	اظهار معجزه پیغامبر ﷺ به سخن آمدن سنگ‌ریزه در دست ابوجهل علیه اللعنه
۵۷۱	و گواهی دادن سنگ‌ریزه بر حقیقت محمد ۹
۵۷۴	معجزه آیه و یتنه پیامبران
۵۷۵	ادامه‌ی قصه‌ی مطرب و پیغام رسانیدن عمر رض با او آنچه هاتف آواز داد

- گردانیدن عمر رض نظر او را از مقام گریه که هستی است به مقام استغراق که نیستی است ۵۸۸
- توبه، بیداری دل است از خواب غفلت ۵۹۴
- تفسیر دعای آن دو فرشته که هر روز بر سر هر بازاری منادی می‌کنند که: اَللّٰهُمَّ اَعْطِ كُلَّ مُنْفِقٍ خَلْفًا.
- اَللّٰهُمَّ اَعْطِ كُلَّ مُصِیْبٍ تَلْفًا. و بیان کردن که آن منفق مجاهد راه حق است نی مسرف راه هوا ۶۰۱
- واصل از خود رسته و به وصل وصال رسیده کیست؟ ۶۰۸